

ยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากกรมศิลปากร

STRATEGY OF ARCHAEOLOGICAL SITES PRESERVATION
OF LOCAL ADMINISTRATION IN PHECAHABUN PROVINCE
FOR AUTHORITY TRANSFERRING FROM FINE ARTS DEPARTMENT

ธิดารักษ์ ลือชา*

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ประเทศไทย

Thidarak Luecha*

Department of Public Administration Faculty of Humanities and Social Sciences
Phetchabun Rajabhat University, Phetchabun, Thailand

*Email: thidarak@pcru.ac.th

Received: 2021-05-10

Revised: 2021-06-05

Accepted: 2021-06-07

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ 3) เพื่อเสนอยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถานสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์

ขั้นตอนการวิจัย ประกอบด้วย 1) ศึกษาสภาพทั่วไปในการดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth interview) 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดูแลรักษาโบราณสถาน เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อระบุโอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ 7S ของ McKinsey 3) การจัดทำยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถาน 4) ตรวจสอบร่างยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถาน ดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจงโดย และ 5) ยืนยันยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถาน โดยผู้ที่นำยุทธศาสตร์ไปใช้โดยตรง คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีโบราณสถานตั้งอยู่ในพื้นที่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์กรปกครองท้องถิ่นมีบทบาทในการดำเนินการทำความสะอาดโดยรอบพื้นที่โบราณสถาน ซึ่งเป็นการดำเนินงานในลักษณะงานประจำ ไม่ได้เป็นการดำเนินงานด้านการดูแลรักษาโบราณสถาน การดูแลรักษาโบราณสถานที่เป็นวัด เจดีย์และโบสถ์ จะมีคณะกรรมการวัดบริหารจัดการทั้งในเรื่องการซ่อมแซม การปรับปรุงภูมิทัศน์ในส่วนโบราณสถานประเภทกำแพงเมืองและป้อม ดำเนินการโดยเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์

2. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ได้แก่ ด้านการเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และเทคโนโลยี สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ สังคมวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ โครงสร้าง ระบบการทำงาน รูปแบบในการปฏิบัติงาน และค่านิยมร่วมขององค์กร สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ โครงสร้าง กลยุทธ์ บุคคล และทักษะ

3. ยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถานสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ มี 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างจิตสำนึกสาธารณะเพื่อการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน ยุทธศาสตร์ ที่ 4 พัฒนาระบบบริหารจัดการโบราณสถานโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายความร่วมมือ และยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการความรู้ในการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถานอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถาน การถ่ายโอนภารกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

This research aimed to 1) study archaeological sites preservation of local administration in Phetchabun province 2) analysis of factors that influences archaeological sites preservation of local administration in Phetchabun province 3) develop a strategy for preventing archaeological sites.

The research process consisted of 1) studying the general condition of preserving ancient sites of local administrative organizations in Phetchabun province. In-depth interviews collected data. 2) analyzed the environment influencing the preservation of archaeological sites. It is an analysis of the external environment to find opportunities and obstacles and analyzes the internal environment using McKinsey's 7S analysis framework. Ten experts and experts conducted it, explicitly selected by and 5) to confirm preserving the archaeological site's strategy. The person who directly implements the strategy was

the executive of the local government organization in Phetchabun province, where the archaeological sites were located in the area. Data collection was the strategic assessment form for archaeological site preservation. The research results found that

1. Local governments have a role to play in cleaning up the surrounding archaeological site, which was operating routinely. It is not an operation of preserving ancient sites. Preservation of the old site as a temple pagoda and church There will be a temple committee to manage both the maintenance and landscape improvement: the ancient city wall and fort operated by Phetchabun Municipality.

2. The external environment analysis revealed that the external environment that was an opportunity were political and legal, economic, social, cultural, and technology. The external environment that is an obstacle is socio-cultural. Strengths of the internal environment are structure, work system, working style, and the organization's shared values. Weaknesses include structure, strategy, people, and skills.

3. Preventing archaeological sites strategy for local government organizations in Phetchabun province consists of 5 strategies: Strategy 1) Building public awareness for management and preserving ancient sites. 2) Building and developing a network of cooperation for management and preserving ancient sites. 3) Developing the potential of local government organizations in management and preserve archaeological sites. 4) Develop a historic site management system through people's participation and cooperation networks. and 5) Knowledge management in management and preserve archaeological sites sustainably

Keywords: Strategy for Preventing Archaeological Sites, Authority Transferring, Local Administration

บทนำ

การดูแลและอนุรักษ์โบราณสถานอยู่ในความรับผิดชอบของกรมศิลปากรมาโดยตลอดจนเมื่อรัฐบาลมีนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และมีการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานในการจัดบริการสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติ

กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยภารกิจหนึ่งที่ต้องถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ ภารกิจด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีการถ่ายโอน 2 กิจกรรม ได้แก่ การบำรุงรักษาโบราณสถานขึ้นพื้นฐาน และการดูแลรักษาโบราณสถานในระดับท้องถิ่น

การดูแลรักษาโบราณสถานจึงเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย

จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีโบราณสถานอยู่มากมายหลายแห่ง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องได้รับการถ่ายโอนภารกิจ การบำรุงรักษาโบราณสถานขึ้นพื้นฐาน และการดูแลรักษาโบราณสถานในระดับท้องถิ่น ดังนั้นต่อจากนี้ไป หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรักษาโบราณสถานก็คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีโบราณสถานอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ แต่เนื่องจากการดูแลรักษาโบราณสถานนั้น เป็นกระบวนการที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องโบราณสถาน สภาพแวดล้อมของโบราณสถาน คุณค่าและความสำคัญของโบราณสถาน ประเภทของโบราณสถาน สาเหตุที่ก่อให้เกิดความเสื่อมของโบราณสถาน อยู่ในสภาพคงทนและคงความเป็นของแท้ดั้งเดิม อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่คุณค่าของโบราณสถาน นั้น ๆ (Fine Arts Department, 2003) ซึ่งในสภาพการดังกล่าวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีบุคลากรในการดำเนินงาน โดยเฉพาะ เช่น นักโบราณคดี สถาปนิก วิศวกร ช่างศิลปกรรม รวมทั้งต้องมียงบประมาณสำหรับการดูแลรักษาโบราณสถาน อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจเป็นจำนวนมาก แต่มีข้อจำกัดในด้านทรัพยากรในการดำเนินงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษายุทธศาสตร์ในการดูแลรักษาโบราณสถานสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะเป็นอย่างไรหรือควรมีฝ่ายใดเข้ามาเกี่ยวข้องบ้าง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อเสนอยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถานสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถนำยุทธศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ ดูแล รักษาโบราณสถานในพื้นที่
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถบริหารจัดการ ดูแล รักษาโบราณสถานในพื้นที่
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อื่นสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ดูแล รักษาโบราณสถานในพื้นที่
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจด้านการดูแลรักษาโบราณสถาน เช่น กระทรวงวัฒนธรรม กรมศิลปากร สำนักงานศิลปากร กรมส่งเสริมการปกครอง สามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปกำหนดนโยบายหรือแนวทางสนับสนุนการบริหารจัดการ ดูแล รักษาโบราณสถาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การถ่ายโอนภารกิจด้านการดูแลรักษาโบราณสถาน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนา ยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการดูแลรักษาโบราณสถานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยศึกษาสภาพทั่วไปในการดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดูแลรักษาโบราณสถาน

ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตพื้นที่การศึกษาครั้งนี้เลือกศึกษาเฉพาะพื้นที่เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ เทศบาลตำบลบ้านโคก และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวาย ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีโบราณสถานที่ยื่นทะเบียนแล้วอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยอ้างอิงข้อมูลจากข้อมูลการขึ้นทะเบียนโบราณสถานจากกรมศิลปากร

ขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยด้านผู้ให้ข้อมูลหลักไว้ 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 9 คน ประกอบด้วย 1.1 นายกเทศมนตรีเมืองเพชรบูรณ์ 1.2 ปลัดเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ 1.3 นายกเทศมนตรีตำบลบ้านโคก 1.4 ปลัดเทศบาลตำบลบ้านโคก 1.5 นายองค์การบริหารส่วนตำบล

บ้านหวาย 1.6 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวาย 1.7 ประชาชนที่อยู่ในชุมชนที่มีโบราณสถานตั้งอยู่ จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสังเคราะห์ยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถานสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 8 คน ประกอบด้วย 1.1 ปลัดเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ 1.2 ปลัดเทศบาลตำบลบ้านโคก 1.3 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวาย 1.4 นักวิชาการหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการดูแลรักษาโบราณสถานจากสำนักงานศิลปากรที่ 4 ลพบุรี 1.5 นักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับการดูแลรักษาโบราณสถาน 1.6 ประชาชนที่อยู่ในชุมชนที่มีโบราณสถานตั้งอยู่ จำนวน 3 คน

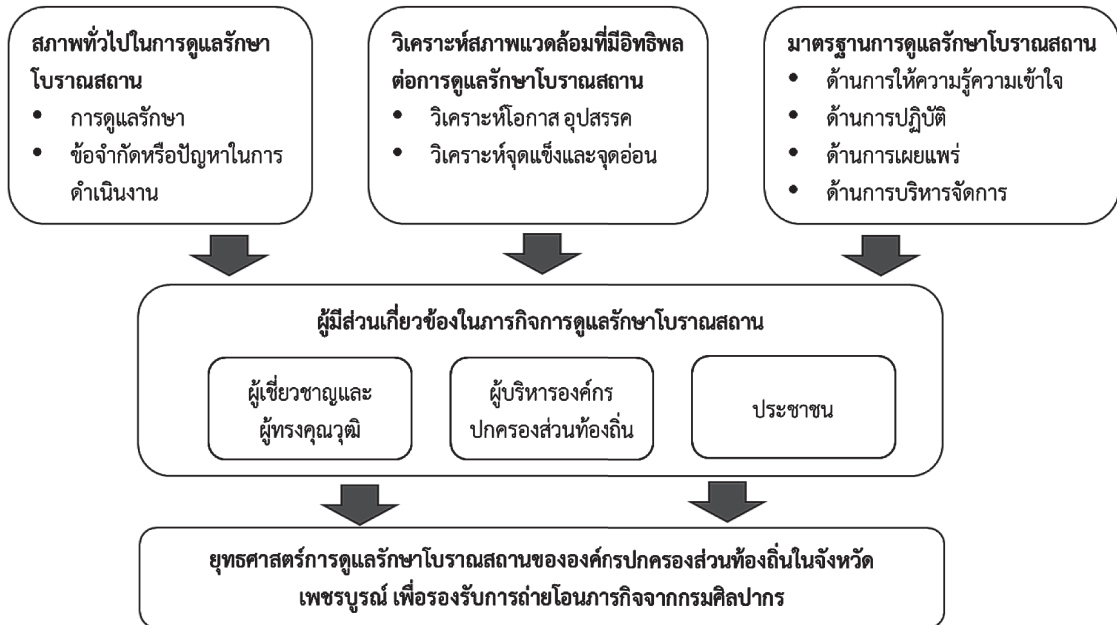
กลุ่มที่ 3 ผู้ตรวจสอบร่างยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถาน คือ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน แบ่งเป็นนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านยุทธศาสตร์จำนวน 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการดูแลรักษาโบราณสถานจำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้ตรวจสอบและยืนยันยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถาน ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีโบราณสถานตั้งอยู่ในพื้นที่จำนวน

ขอบเขตด้านเวลา

ตุลาคม 2561 ถึง ตุลาคม 2563

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากกรมศิลปากร” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อันนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งใช้กำหนดแนวทางการวิจัยในลำดับต่อไป ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพทั่วไปในการดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นายกและปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนที่อยู่ในชุมชนที่มีโบราณสถานตั้งอยู่

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกในด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and legal) เศรษฐกิจ (Economic) สังคมวัฒนธรรม (Social and culture) และเทคโนโลยี (technology) เพื่อหาโอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยใช้กรอบการวิเคราะห์ 7S ของ McKinsey ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้าง (Structure) ระบบการทำงาน (System) กลยุทธ์ (Strategy) บุคคล (Staff) ทักษะ (Skills) รูปแบบ

ในการปฏิบัติงาน (Style) และค่านิยมร่วมขององค์กร (Shared Values) เพื่อหาจุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถานสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในมาจับคู่ในตาราง TOWS Matrix เพื่อสังเคราะห์ยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณ ซึ่งป็นร่างยุทธศาสตร์

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบร่างยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถาน ดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจงโดย ดำเนินการตรวจสอบร่างยุทธศาสตร์ใน 3 ประเด็น คือ 1) ความเหมาะสมขององค์ประกอบของยุทธศาสตร์ที่พัฒนาขึ้น 2) ความสอดคล้องของวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายของการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และ กลยุทธ์ 3) ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถาน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ขั้นตอนที่ 5 ยืนยันยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถาน โดยผู้ที่นำยุทธศาสตร์ไปใช้โดยตรงเป็นผู้ตรวจสอบและยืนยันว่ายุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถานที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้จริง การยืนยันยุทธศาสตร์ดำเนินการโดยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีโบราณสถาน

ตั้งอยู่ในพื้นที่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้เกิดผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 3 ประการ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพทั่วไปในการดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ โบราณสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ศึกษาสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ประเภทแรกคือ โบราณสถานที่เป็นวัด เจดีย์ โบสถ์ ที่อยู่ในวัด ประเภทที่สอง คือ โบราณสถานประเภทกำแพงเมืองและป้อม จากการศึกษาพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามแห่ง คือ เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ เทศบาลตำบลบ้านโกชน์และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวาย มีบทบาทในการดำเนินการในการดูแลรักษาโบราณสถาน 2 ลักษณะคือ 1) บทบาทในทำความสะอาดโดยรอบพื้นที่โบราณสถาน เช่น เทศบาลตำบลบ้านโกชน์ ทำความสะอาดถนนหน้าวัดคงสมโกชน์และวัดโพธิ์เจดีย์ลอย ตัดแต่งต้นไม้โดยรอบวัด เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ ดำเนินการตัดแต่งต้นไม้บริเวณถนนทางเข้าวัดพระแก้ว ตัดแต่งต้นไม้บริเวณกำแพงเมืองและป้อม ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามปกติตามแผนยุทธศาสตร์ ไม่ได้เป็นการดำเนินงานด้านการดูแลรักษาโบราณสถานโดยเฉพาะ เนื่องจากการซ่อมแซม บูรณะ ดูแลรักษาตัวโบราณสถานที่เป็นวัด โบสถ์ หรือเจดีย์ที่อยู่ในวัด รวมทั้งการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในวัดนั้นจะดำเนินการ

โดยวัดซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการวัดเป็นผู้บริหารจัดการ ส่วนโบราณสถานประเภทกำแพงเมืองและป้อม ในปัจจุบันได้ดำเนินการดูแลรักษาบริเวณโดยรอบโดยเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ 2) บทบาทในการสนับสนุนงบประมาณ นอกจากทำความเข้าใจโดยรอบพื้นที่โบราณสถานแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามแห่งยังสนับสนุนงบประมาณให้แก่วัด หากมีการร้องขอของงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับโบราณสถาน โดยจัดสรรในลักษณะโครงการเกี่ยวกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามปกติตามแผนยุทธศาสตร์เช่นเดียวกัน

2. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์

2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อหาโอกาสและอุปสรรค มีข้อค้นพบที่สำคัญดังนี้

2.1.1 สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and legal) ได้แก่ 1) พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535) มีการระบุเกี่ยวกับการซ่อมแซม บูรณะโบราณสถานอย่างชัดเจน 2) มีสำนักศิลปากรที่ 4 ลพบุรี เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาโบราณสถาน 3) รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจ (Economic) ได้แก่ 4) โบราณสถานเป็นที่เคารพศรัทธาของคนในชุมชน และเป็นที่ยึดถือของบุคคลภายนอกชุมชน จึงมีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านสังคมวัฒนธรรม (Social and

culture) ได้แก่ 5) คณะกรรมการวัดมีการดูแลรักษาโบราณสถานอย่างสม่ำเสมอ 6) มีเครือข่ายวัฒนธรรมในพื้นที่ให้การสนับสนุนการดูแลรักษาโบราณสถานด้าน เทคโนโลยี (technology) ได้แก่ 7) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานได้อย่างรวดเร็ว

2.1.2 สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค คือ สภาพแวดล้อมด้านสังคมวัฒนธรรม (Social and culture) ได้แก่ 1) คณะกรรมการวัดมีทัศนคติว่าโบราณสถานที่อยู่ในบริเวณวัดเป็นกรรมสิทธิ์ของวัด การดูแลโบราณสถานจึงต้องเป็นสิทธิและหน้าที่ของคณะกรรมการวัดเท่านั้น 2) ประชาชนในพื้นที่มีความเชื่อว่าการดูแลรักษาโบราณสถานเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการวัดและหน่วยงานราชการ 3) ประชาชนในพื้นที่ไม่มีโอกาสมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโบราณสถาน 4) คณะกรรมการวัดขาดความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการขออนุญาตเพื่อบูรณะโบราณสถาน จึงดำเนินการซ่อมแซมโบราณสถานเอง โดยไม่ได้ขออนุญาตกรมศิลปากร 5) คณะกรรมการวัดบางวัดขาดความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาและบูรณะโบราณสถาน จึงดำเนินการซ่อมแซมโบราณสถานตามความเข้าใจของตนเอง โดยไม่ผ่านการควบคุมจากกรมศิลปากร

2.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเพื่อหาจุดอ่อนและข้อจุดแข็ง มีข้อค้นพบที่สำคัญดังนี้

2.2.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งด้านโครงสร้าง (Structure) ได้แก่ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปรับเปลี่ยนภารกิจของหน่วยงาน เพื่อรองรับ

การดำเนินงานด้านการดูแลรักษาโบราณสถาน ด้านระบบการทำงาน (System) ได้แก่ 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการมอบหมายให้บุคลากรที่มีอยู่ในองค์กรเป็นผู้ดำเนินงานด้านการดูแลรักษาโบราณสถาน ด้านรูปแบบในการปฏิบัติงาน (Style) ได้แก่ 3) ผู้บริหารมีการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน 4) ผู้บริหารมีเทคนิคการจูงใจด้านค่านิยมร่วมขององค์กร (Shared Values) ได้แก่ 5) บุคลากรมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน 6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

2.2.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อนด้านโครงสร้าง (Structure) ได้แก่ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีแผนงานเฉพาะด้านที่รับผิดชอบภารกิจเกี่ยวกับการดูแลรักษาโบราณสถานตามกรอบภารกิจ การถ่ายโอนภารกิจ ด้านระบบการทำงาน (System) ได้แก่ 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีการกำหนดรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลลัพธ์ที่คาดหวัง รวมทั้งมีการกำหนดกฎ ระเบียบ ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดูแลรักษาโบราณสถาน ที่ชัดเจน 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการบูรณะ ดูแลรักษาโบราณสถาน ด้านกลยุทธ์ (Strategy) ได้แก่ 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีการวางแผนเกี่ยวกับดูแลรักษาโบราณสถานในพื้นที่โดยเฉพาะ ด้านบุคคล (Staff) ได้แก่ 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีบุคลากรที่รับผิดชอบภารกิจ การดูแลรักษาโบราณสถานโดยเฉพาะ ด้านทักษะ (Skills) ได้แก่ 6) บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้าน

การดูแลรักษาโบราณสถานไม่มีความรู้และทักษะ ด้านการดูแลรักษาโบราณสถาน 7) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับราคากลางวัสดุและราคามาตรฐานครุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาโบราณสถาน

3. ผลการประมวลแนวคิดในการพัฒนา ยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากกรมศิลปากร มีรายละเอียดดังนี้

3.1 วิสัยทัศน์ในการดูแลรักษา โบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์บริหารจัดการ โบราณสถานในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีชุมชนเป็นฐานและบูรณาการเครือข่ายความ ร่วมมือกับทุกภาคส่วน

3.2 พันธกิจของการดูแลรักษาโบราณ สถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด เพชรบูรณ์ คือ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเพชรบูรณ์ดำเนินการบริหารจัดการ และดูแลรักษาโบราณสถานตามอำนาจหน้าที่ ที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ จากกรมศิลปากร 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ ดำเนินการสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการ ดำเนินการบริหารจัดการและดูแลรักษาโบราณ สถานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์พัฒนาศักยภาพ ของหน่วยงานเพื่อรองรับการดำเนินการบริหาร จัดการและดูแลรักษาโบราณสถานที่ได้รับการ ถ่ายโอนภารกิจจากกรมศิลปากร 4) องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ดำเนินการ

บริหารจัดการและดูแลรักษาโบราณสถานสอดคล้องกับบริบทของชุมชนท้องถิ่น

3.3 จุดมุ่งหมายของการพัฒนาการบริหารจัดการและดูแลรักษาโบราณสถานที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากกรมศิลปากร ประกอบด้วย 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์มีการบริหารจัดการและดูแลรักษาโบราณสถานที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากกรมศิลปากรตามกฎหมาย ระเบียบและมาตรการที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์มีความร่วมมือในการบริหารจัดการและดูแลรักษาโบราณสถานกับหน่วยงานอื่น ชุมชน และเครือข่ายทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ 3) ประชาชนในพื้นที่พึงพอใจต่อการบริหารจัดการและดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4 ยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย

3.4.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างจิตสำนึกสาธารณะเพื่อการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน เป้าหมาย คือ 1) ประชาชนและเยาวชนในท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถานในท้องถิ่น 2) ประชาชนและเยาวชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน ตัวชี้วัด ได้แก่ จำนวนประชาชนและเยาวชนที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน มีกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโบราณสถานให้ประชาชนและเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์และดูแลรักษา

โบราณสถาน กลยุทธ์ที่ 3 การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับโบราณสถานในชุมชนท้องถิ่น กลยุทธ์ที่ 4 การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโบราณสถาน

3.4.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน เป้าหมาย คือ 1) รวบรวมและจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถานที่มาจากทุกภาคส่วน 2) เครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถานสามารถดำเนินการร่วมกันในการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) จำนวนเครือข่ายในการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน 2) จำนวนกิจกรรมที่เครือข่ายความร่วมมือดำเนินการร่วมกันในการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน มีกลยุทธ์ 2 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 จัดตั้งคณะกรรมการร่วมจากหลายหน่วยงาน กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน

3.4.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการและดูแลรักษาโบราณสถาน เป้าหมาย คือ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการและดูแลรักษาโบราณสถานได้ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการมอบหมายหน้าที่การบริหารจัดการและดูแลรักษาโบราณสถานให้แก่หน่วยงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างชัดเจน 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการ

บริหารจัดการและดูแลรักษาโบราณสถาน

3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณวัสดุ อุปกรณ์ ชั้นพื้นฐาน เพื่อการบริหารจัดการดูแลและรักษาโบราณสถาน มีกลยุทธ์ 3 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 จัดโครงสร้างองค์การและกำหนดบุคลากรรับผิดชอบภารกิจบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาความรู้บุคลากรรับผิดชอบภารกิจการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน กลยุทธ์ที่ 3 การจัดเตรียมงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ชั้นพื้นฐาน เพื่อการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน

3.4.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบบริหารจัดการโบราณสถานโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายความร่วมมือ เป้าหมายคือ 1) มีระบบบริหารจัดการโบราณสถาน 2) มีการดำเนินการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถานโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่าย 3) มีกิจกรรมสร้างประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากการบริหารจัดการ ดูแลรักษาโบราณสถานให้กับประชาชนในพื้นที่ ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) แผนปฏิบัติการดำเนินการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถานโดยการมีส่วนร่วม 2) โบราณสถานได้รับการดูแลรักษาตามมาตรฐานของกรมศิลปากร 3) การใช้พื้นที่ในบริเวณโบราณสถานเป็นไปตามข้อกำหนดของกรมศิลปากร 4) ประชาชนพึงพอใจต่อประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการ ดูแลรักษาโบราณสถานมีกลยุทธ์ 3 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาแผนปฏิบัติการในการดูแลรักษาและการใช้พื้นที่โบราณสถาน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายความร่วมมือ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาและบูรณาการการใช้ทรัพยากรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการบริหาร

จัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมสร้างประโยชน์เชิงเศรษฐกิจร่วมกับประชาชนและเครือข่ายความร่วมมือ

3.4.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการความรู้ในการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถานอย่างยั่งยืน เป้าหมาย คือ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการดูแลและรักษาโบราณสถาน ตัวชี้วัด ได้แก่ จำนวนฐานข้อมูลการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถานที่สามารถใช้งานได้ มี 3 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 สร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างประชาชนและเครือข่ายความร่วมมือเกี่ยวกับการดูแลรักษาโบราณสถานอย่างยั่งยืน กลยุทธ์ที่ 2 ถอดบทเรียนการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน กลยุทธ์ที่ 3 จัดทำฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการดูแลและรักษาโบราณสถาน กลยุทธ์ที่ 4 เผยแพร่ข้อมูลการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากกรมศิลปากร มีประเด็นสำคัญที่สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพทั่วไปในการดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ ในกรณีที่เป็นวัดและเจดีย์ที่อยู่ในวัด การดำเนินการเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับโบราณสถานดำเนินการโดยวัดซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการวัดเป็นผู้บริหารจัดการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้เป็นผู้ริเริ่มการดูแลรักษาโบราณสถาน และไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโบราณสถาน

ส่วนกรณีโบราณสถานประเภทกำแพงเมือง และป้อม องค์ครปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานดูแล แต่ประชาชนในพื้นที่ไม่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษากำแพงเมืองและป้อม แสดงให้เห็นถึงการขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Arvorn (2015) Srirattanamathee & Sankom (2017) Suwande & Sumaethokul (2020) ที่พบว่า การดูแลรักษาโบราณสถานโดยการริเริ่มขององค์ครปกครองส่วนท้องถิ่นมีน้อยมาก รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังของชุมชน และประชาชนในพื้นที่ในการอนุรักษ์ดูแลโบราณสถานของชุมชน

2. สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดูแลรักษาโบราณสถานขององค์ครปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส คือ คณะกรรมการวัดมีการดูแลรักษาโบราณสถานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์โบราณสถานและมีส่วนสำคัญที่ช่วยป้องกันการเกิดการเสื่อมสภาพหรือการเปลี่ยนแปลงของลักษณะทางกายภาพของโบราณสถาน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการด้านการอนุรักษ์โบราณสถานของร่างกฎบัตรอโคโมสไทยที่ระบุว่า การบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอและการใช้สอยอย่างต่อเนื่องคือการอนุรักษ์ขั้นพื้นฐานของมรดกวัฒนธรรมที่ดีที่สุด (Pimpises, 2012) การที่คณะกรรมการวัดมีการดูแลรักษาโบราณสถานอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นการอนุรักษ์ที่ส่งผลให้โบราณสถานยังคงสภาพ

2.2 สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค คือ คณะกรรมการวัดมีทัศนคติว่าโบราณสถานที่อยู่ในบริเวณวัดเป็นกรรมสิทธิ์ของวัด

การดูแลโบราณสถานเป็นสิทธิและหน้าที่ของคณะกรรมการวัดเท่านั้น และประชาชนในพื้นที่มีความเชื่อว่าการดูแลรักษาโบราณสถานเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการวัดและหน่วยงานราชการ ทัศนคติดังกล่าวส่งผลให้คณะกรรมการวัดดำเนินการบริหารจัดการ ดูแลรักษาโบราณสถานโดยไม่มีประชาชนและหน่วยงานในภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kongvee (2013). ที่พบว่าอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการโบราณสถาน คือ ประชาชนมองว่าตนเองไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการโบราณสถาน จึงไม่กล้าเข้าไปมีส่วนร่วม มองว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง นอกจากนี้จุดอ่อนในด้านคณะกรรมการวัดขาดความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการขออนุญาตเพื่อบูรณะโบราณสถาน และคณะกรรมการวัดขาดความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาและบูรณะโบราณสถาน โดยไม่ผ่านการควบคุมจากกรมศิลปากร ส่งผลให้โบราณสถานเกิดความเสียหายและมีรูปแบบผิดไปจากเดิม สอดคล้องกับ Fine Arts Department (2003) ที่อธิบายว่า การซ่อมแซมที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการโดยวัดหรือกลุ่มผู้มีจิตศรัทธา ซึ่งไม่ได้ผ่านการควบคุมหรือรับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เชี่ยวชาญของกรมศิลปากร ทำให้โบราณสถานนั้น ๆ สูญเสียสภาพดั้งเดิม หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงทางรูปแบบเดิม นับว่าเป็นการทำลายหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ศิลปะ และสถาปัตยกรรม

2.3 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง คือ องค์ครปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปรับเปลี่ยนภารกิจของหน่วยงาน เพื่อรองรับ

การดำเนินงานด้านการดูแลรักษาโบราณสถาน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการมอบหมายให้บุคลากรที่มีอยู่ในองค์กรเป็นผู้ดำเนินงานด้านการดูแลรักษาโบราณสถาน ซึ่งส่งผลให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการดูแลรักษาโบราณสถาน ได้ตามศักยภาพที่มีอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Vorakanyakun (2013) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของเทศบาล นครรังสิต และพบว่า การปรับเปลี่ยนโครงสร้างงานให้สอดคล้องกับบริบทขององค์กร มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารงานของเทศบาล นครรังสิต จุดแข็งในด้านบุคลากรมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เป็นจุดแข็งในเรื่อง ค่านิยมร่วมขององค์กร ซึ่งส่งผลให้บุคลากร ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกันและดำเนินงานร่วมกับชุมชน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของการดูแลรักษาโบราณสถานตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ Vorakanyakun (2013) ที่พบว่าปัจจัยด้านค่านิยมร่วม มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารงานของเทศบาล นครรังสิตนอกจากนี้ จุดแข็งด้านผู้บริหารมีการ สร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน และผู้บริหาร มีเทคนิคการจูงใจ ซึ่งเป็นลักษณะของภาวะผู้นำ ที่ส่งผลให้การบริหารจัดการโบราณสถานประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำดังกล่าวสอดคล้องกับผล การศึกษาของ Boonleang, et al. (2012) ที่อธิบายว่าผู้บริหารต้องมีความสามารถในการ สร้างแรงจูงใจ ผู้นำควรตอบสนองความต้องการ

ของบุคลากรเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับการ ที่องค์กรจะได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือ ในการทำงานจากบุคลากร

2.4 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน ที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีแผนงานเฉพาะด้านที่รับผิดชอบภารกิจเกี่ยวกับการดูแลรักษาโบราณสถานตามกรอบภารกิจ การถ่ายโอนภารกิจ 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีการกำหนดรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลลัพธ์ที่คาดหวัง รวมทั้งมีการกำหนดกฎ ระเบียบ ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดูแลรักษาโบราณสถาน ที่ชัดเจน 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณ ไม่เพียงพอสำหรับการบูรณะ ดูแล รักษาโบราณสถาน 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีการวางแผน เกี่ยวกับดูแลรักษาโบราณสถานในพื้นที่โดยเฉพาะ 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีบุคลากรที่ รับผิดชอบภารกิจการดูแลรักษาโบราณสถาน โดยเฉพาะ 6) บุคลากรขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน ด้านการดูแลรักษาโบราณสถานไม่มีความรู้และ ทักษะด้านการดูแลรักษาโบราณสถาน 7) องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ เกี่ยวกับราคากลางวัสดุและราคามาตรฐานครุภัณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาโบราณสถาน จุดอ่อน ดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Somsang (2011) , Arvorn (2015) , Luelert (2018) ที่พบว่า ปัญหาในการดำเนินการจัดการดูแล รักษาโบราณสถาน คือ ปัญหาด้านงบประมาณ โดยขาดความพร้อมด้านงบประมาณ ปัญหา ด้านบุคลากร ไม่มีบุคลากรรับผิดชอบโดยตรง และปัญหาด้านการบริหาร องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นไม่มีหน่วยงานเฉพาะด้าน ซึ่งส่งผล

ต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโบราณสถาน

3. ยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 5 ยุทธศาสตร์ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างจิตสำนึกสาธารณะเพื่อการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน การปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้คนรู้จักการเสียสละ การร่วมแรงร่วมใจ ร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อสังคมและส่วนรวม (Photisita, et al, 2000) ทั้งนี้ การมีจิตสำนึกสาธารณะจะนำไปสู่การดูแลรักษาและการอนุรักษ์โบราณสถานชุมชนตามแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุของกรมศิลปากรอย่างถูกต้อง (Sukprasert, et al, 2020) สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถาน التيอธิบายว่าต้องส่งเสริมการอนุรักษ์โดยการปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าแก่นสาระและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการวิจัย Luelert (2018) ซึ่งพบว่า กระบวนการที่จะทำให้การอนุรักษ์โบราณสถานประสบความสำเร็จ นั้น หน่วยงานราชการต้องร่วมกันปลูกจิตสำนึกสาธารณะแก่เยาวชน และประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เขตโบราณสถาน เพื่อให้เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์โบราณสถาน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sukprasert, et al (2020) ที่พบว่า ภายหลังการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ โดยการอบรมชุดความรู้พัฒนาจิตสำนึกสาธารณะพบว่า กลุ่มอาสาอนุรักษ์โบราณสถานชุมชนของตนเอง มีสัญญาณแห่งจิตสำนึกสาธารณะที่จะร่วม

ช่วยกันแก้ปัญหาและอนุรักษ์โบราณสถานชุมชนของตนเอง

3.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการบริหารจัดการดูแลและรักษาโบราณสถาน การสร้างเครือข่ายส่งผลให้กระบวนการการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถานมีความเข้มแข็งและประสบความสำเร็จมากขึ้นมากขึ้น เนื่องจากเครือข่ายจะมีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรในการดำเนินงานทั้งด้าน งบประมาณ บุคลากร ความรู้ รวมทั้งร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Arpakaro (2004). ที่อธิบายว่าการรวมกลุ่มและการประสานงานกับภาคีที่เกี่ยวข้อง เป็นการเพิ่มโอกาสในการแก้ไขปัญหา เพราะเป็นการระดมความคิดเห็น และความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งถ้าไม่มีการรวมตัวเป็นเครือข่ายแล้ว โอกาสในการแก้ไขปัญหา นั้น อาจไม่ได้รับการตอบสนองเพราะขาดแนวร่วมในการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Boonleang, et al (2018) ที่เสนอยุทธศาสตร์เสริมพลังเครือข่ายภาครัฐสำหรับโครงการการอนุรักษ์และพัฒนามรดกโลกพระนครศรีอยุธยา

3.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการและดูแลรักษาโบราณสถาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดูแลรักษาโบราณสถานที่ได้รับการถ่ายโอนจากกรมศิลปากร พัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งด้านองค์กร บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้เกิดความพร้อม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้อง

กับผลการวิจัยของ Boonleaing, et al (2018) ที่เสนอยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์การเพื่อขับเคลื่อนการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา และสอดคล้องกับ มาตรฐานการดูแลโบราณสถานของ Department of Local Administration (2020) ที่อธิบายว่า การบริหารจัดการที่ถูกต้องและเหมาะสมเป็น กิจกรรมสำคัญที่สามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์ โบราณสถานอย่างยั่งยืน

3.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบ บริหารจัดการโบราณสถานโดยการมีส่วนร่วมของ ประชาชนและเครือข่ายความร่วมมือ เป็นยุทธศาสตร์ ที่ลดการผูกขาดการดูแลรักษาโบราณสถาน โดยคณะกรรมการวัด และแก้ไขปัญหาการ ที่ประชาชนในพื้นที่ไม่มีโอกาสมีส่วนร่วมในการ ดูแลรักษาโบราณสถาน โดยการพัฒนาแผน การบริหารจัดการโบราณสถานร่วมกันของ ทุกภาคส่วน ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ประชาชนในพื้นที่ รวมทั้ง คณะกรรมการวัด ซึ่งส่งผลให้การบริหารจัดการ ถูกต้องและเหมาะสมตามกฎระเบียบและตอบสนอง ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ สอดคล้อง กับผลการศึกษาของ Iamsaard (2010) ที่พบว่า วัดและชุมชนต้องร่วมมือร่วมใจกันในการดูแล โบราณสถานมิให้ถูกทำลายทำให้เกิดการประสานงาน ระหว่างวัดกับชุมชนร่วมมือร่วมใจในการร่วมกัน ดูแลอนุรักษ์ มีความห่วงใยในโบราณสถานทำให้เกิด การฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการสืบทอดและอนุรักษ์ไว้ให้คนรุ่น ต่อไปได้ศึกษาเห็นประโยชน์และเห็นคุณค่าของ โบราณสถาน

3.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการความรู้

ในการบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน อย่างยั่งยืน จะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ประชาชน และ เครือข่าย อันนำไปสู่การร่วมมือที่ยั่งยืน สอดคล้องกับ มาตรฐานการดูแลโบราณสถานของ Department of Local Administration (2020) ที่อธิบายว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการหรือ ส่งเสริมการดำเนินการเพื่อให้บุคลากรในองค์กร และประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจและ ตระหนักถึงคุณค่าความหมายของโบราณสถาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ ประโยชน์

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด เพชรบูรณ์ที่มีโบราณสถานตั้งอยู่ในพื้นที่ ควรขอ กำหนดให้มีงานการดูแลรักษาโบราณสถานโดยเฉพาะ ในโครงสร้างส่วนราชการ เพื่อให้การดำเนินการ ดูแลรักษาโบราณสถานมีหน่วยงานหลักในการ ดำเนินงาน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการดูแล รักษาโบราณสถานบรรลุเป้าหมายของการถ่ายโอน การกิจ
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด เพชรบูรณ์ที่มีโบราณสถานตั้งอยู่ในพื้นที่ ควรขอ กำหนดกรอบอัตรากำลังบุคลากรเพิ่มเติม ในตำแหน่งที่ตรงกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขในการดูแลรักษาโบราณสถานในระดับท้องถิ่น ของกรมศิลปากร เช่น ตำแหน่งนักโบราณคดี นักวิทยาศาสตร์วิศวะกร ซึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้หรือ ประสบการณ์ในเรื่องงานอนุรักษ์โบราณสถาน เพื่อรองรับงานการดูแลรักษาโบราณสถาน ในโครงสร้างส่วนราชการ

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจสั่งการหน่วยงานราชการ หรือภาคส่วนอื่น ดังนั้นการจัดทำยุทธศาสตร์ ในเบื้องต้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีโบราณสถานตั้งอยู่ในพื้นที่ควรประสานหน่วยงานที่กำกับดูแลในระดับจังหวัด คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งมีอำนาจบริหารสูงสุดในจังหวัด ให้เป็นผู้สั่งการ กำกับดูแลการจัดทำยุทธศาสตร์ เพื่อให้เกิดการประสานร่วมมือในการจัดทำยุทธศาสตร์การดูแลรักษาโบราณสถาน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กรมศิลปากรควรดำเนินการเตรียมความพร้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการดูแลรักษาโบราณสถานอย่างต่อเนื่อง และความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นระยะ หากพบปัญหาหรือจำกัดด้านใด จะได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไข เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการรับการถ่ายโอนภารกิจ

2. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรอนุมัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรจุงานการดูแลรักษาโบราณสถาน โดยเฉพาะในโครงสร้างส่วนราชการ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน่วยงานหลักในการดูแลรักษาโบราณสถาน และสามารถมอบหมายภารกิจได้อย่างถูกต้องตามโครงสร้างงาน

3. กรมศิลปากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการตามแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ด้านบุคลากร โดยถ่ายโอนบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการดูแลรักษาโบราณสถานให้แก่องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน

4. ในกรณีที่กรมศิลปากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการดูแลรักษาโบราณสถานที่จะถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อนุมัติกรอบอัตรากำลัง ในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาโบราณสถานตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอขอ เพื่อลดปัญหาอุปสรรคด้านบุคลากรผู้รับผิดชอบภารกิจด้านการดูแลรักษาโบราณสถาน

5. ข้อจำกัดด้านงบประมาณเป็นข้อจำกัดสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการดูแลรักษาโบราณสถาน แม้ว่าจะได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกรมศิลปากรแต่อาจไม่เพียงพอกับการบริหารจัดการ ดังนั้น รัฐบาลหรือกรมศิลปากรควรมีมาตรการสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหารายได้จากการบริหารจัดการโบราณสถาน เพื่อลดข้อจำกัดด้านงบประมาณ

6. กรมศิลปากรและกรมการศาสนา ควรประสานร่วมมือกันและเข้ามามีบทบาทในการปรับทัศนคติของคณะกรรมการวัดและพระสงฆ์ ภายในวัดเรื่องความเป็นเจ้าของวัด เพื่อลดการผูกขาดการบริหารจัดการและการดูแลรักษาโบราณสถานจากคณะกรรมการวัด ซึ่งนำไปสู่การสร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการโบราณสถานจากภาคส่วนอื่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ทั้งการศึกษาเชิงปริมาณและการศึกษาเชิงคุณภาพ รวมทั้งการศึกษาเพื่อปรับปรุง

ยุทธศาสตร์ เพื่อให้องค์ความรู้ด้านยุทธศาสตร์ การดูแลรักษาโบราณสถานในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีความครอบคลุมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การจัดตั้งเครือข่ายเพื่อบริหารจัดการ ดูแลและรักษาโบราณสถาน เป็นการประสานความร่วมมือและดำเนินงานร่วมกันโดยความสมัครใจ แต่เครือข่ายไม่มีอำนาจในการบังคับหรือลงโทษ

ในกรณีที่มีการกระทำผิดเกี่ยวกับโบราณสถาน ดังนั้น อาจมีการวิจัยเพื่อเสนอมาตรการ ข้อกฎหมาย ที่ให้อำนาจเครือข่าย เพื่อให้การบริหารจัดการ ดูแล และรักษาโบราณสถานมีความเข้มแข็งมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษารูปแบบการจูงใจ ประชาชนในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล โบราณสถานอย่างยั่งยืน

REFERENCES

- Arpakaro, P. (2004). **Network: Nature, Knowledge and Management**. Bangkok. Project to enhance learning for a happy community .(in Thai).
- Arvorn, C. (2015). **Potentiality Furtherance Guideline for Transferring Archaeological Site Intendency Management Lead of The Fine Arts**. Department to Local Administration. Research Project Funded By The Thailand Research Fund. (in Thai).
- Boonleang, S., Kulpana, A., & Promsaka Na Sakolnakorn, T.(2012). Characteristics of good leadership in the administration of local government organizations. **Humanities and Social Sciences**.29(2).97-112. (in Thai).
- Department of Local Administration. (2020). **Standard of prevent archaeological site**. Accessed from:<http://dla.go.th/seavlet/EbookSevlet>. (in Thai).
- Fine Arts Department.(2003). **Handbook of prevent archaeological site**. (in Thai).
- Iamsaard, B. (2010). **Participatory Conservation Guidelines of Historical Sites at Wat Julamunee, Tambon Ongkharak, Amphur Pothong, Angthong Province**. An Independent Study for Master of Arts (Development Strategy). Phranakhon Si Ayutthaya : Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. .(in Thai).
- Kongvee, S.(2013). **People's participation in the administration of Archaeological monuments in the old city of Changwat Lamphun and neighboring area**. Thesis for Master of Public Administration. Chiangmai University. (in Thai).
- Luelert, V.(2018). **The Promotion of Archaeological Sites Conservation at Wiang Chiang Saen District Chiang Rai Province With the Buddhist Integration**. A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor of Philosophy (Buddhist studies) Graduate School Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (in Thai).

- Photisita, C, et al.(2000).**A Study of Thai Consciousness in thePublic Domain: A Case Study of Bangkok Metropolis Research**. NakhonPathom: Institute for Population and Social Research Mahidol University. .(in Thai).
- Pimpises. N.(2012).**Threats to Ancient Monuments in Uttaradit**. Damrong Journal.**11(1). 112-138.(in Thai)**.
- Sirisunhirun, S, Ploywan, P, Sittiporn, J, Yawichai, T. J, & Chuleetham, W.(2018). Strategic Planning for World Heritage Conservation and Development of Ayutthaya Project. **Governance Journal**.7(1),228-247.(in Thai)
- Somsang, T.(2011). **Potential and Preparedness of Thawangtarn Tambon Municipality In Accepting the Transferred Responsibility of Overseeing The Historic Sites from the Department Of Fine Arts**. Independent Study for Master of Public Administration.Khon Kaen University. (in Thai)
- Srirattanamathee. P. & Sankom, T.(2017).**The Building of Conservation Ancient Place Network within Sanghadhikara in Loei Province**. Research Project Funded by Mahachulalongkornrajavidyalaya University. **(in Thai)**.
- Sukprasert, C., Punyawikarom, P, Phocana, P, WaiChueram, S. and Horsaengchai, S.(2020).The Development of Public Consciousness for Community Ancient Conservation in BuriRam Province. *Journal of MCU Peace Studies*.8(2). 405-416. (in Thai).
- Suwandee, P. & Sumaethokul, P.(2020).Recommendations for Preservative Management of Archeological Sites in Mae Tom Sub-District, Bangklam District, Songkla Province. **NAJUA: Architecture, Design and Built Environment**.7(1), 126-151. (in Thai).
- Vorakanyakun, M .(2013). Success in the management of Rangsit City Municipality, Pathumthani Province. **Academic Service Journal**. 24(2).144-158. (in Thai).
-